

zo 10 oktober 2021
16.00 Concertzaal

ANTWERP SYMPHONY ORCHESTRA

Beethoven & Bruckner

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

Biografieën

Het Antwerp Symphony Orchestra (BE)

heeft de nieuwe Koningin Elisabethzaal in Antwerpen als thuisbasis. Onder leiding van chef-dirigent Elim Chan en eredirigent Philippe Herreweghe ontroert en inspireert het orkest een zo groot mogelijk publiek met concertbelevingen van het hoogste niveau. Het Antwerp Symphony Orchestra is ambassadeur van Antwerpen én van België tijdens zijn internationale concerttournees. Naast zijn reguliere concerten creëerde het Antwerp Symphony Orchestra een uitgebreid aanbod aan educatieve en sociale projecten.

Philippe Herreweghe (BE) profileerde zich met Collegium Vocale Gent, La Chapelle Royale en Ensemble Vocal Européen als specialist van renaissance- en barokmuziek. Zijn levendige, diepgaande en retorische aanpak van dit repertoire wordt alom geprezen. Met het Orchestre des Champs-Élysées legt hij zich sinds 1991 ook toe op het klassieke en romantische repertoire. Sinds 1997 is hij vaste gastdirigent van het Antwerp Symphony Orchestra, met een focus op een verfrissende lezing van (pre-) romantische muziek. Enige jaren geleden richtte hij het platenlabel Phi op, dat cd's uitbrengt met zeer divers repertoire van Collegium Vocale Gent, het Orchestre des Champs-Élysées, het Antwerp Symphony Orchestra en verschillende bevriende ensembles en solisten. In 2010 ontving de dirigent de prestigieuze Bachmedaille van de stad Leipzig.

Steven Osborne (VK) is een van de leidende pianisten van Groot-Brittannië en werd in 2013 uitgeroepen als Royal Philharmonic Society Instrumentalist of the Year. Voor zijn opnames van Britten's werken voor piano en orkest en van de solowerken van Prokofiev en Mussorgsky won hij tweemaal een Gramophone Award. Osborne soleert geregeld met orkesten als het London Symphony Orchestra, het London Philharmonic Orchestra, het Bergen Philharmonic Orchestra, de Münchner Philharmoniker, het Yomiuri Nippon Symphony Orchestra, het Deutsches Sinfonieorchester Berlin, de Wiener Symphoniker, het Dallas Symphony Orchestra en het Salzburg Mozarteum. Zijn repertoire varieert van Beethoven en Mozart tot Messiaen, Tippett en Crumb. Onder zijn vaste kamermuziekpartners bevinden zich Alban Gerhardt, Paul Lewis, James Ehnes, Dietrich Henschel en Alina Ibragimova.

Uitvoerders en programma

19.15 inleiding door Jan Christiaens

—

Antwerp Symphony Orchestra: orkest
Philippe Herreweghe: dirigent
Steven Osborne: piano

—

Ludwig Van Beethoven (1770-1827)

Pianoconcerto nr. 4 in G, opus 58 (1805-06)

- Allegro moderato
- Andante con moto
- Rondo. Vivace

Pauze

Anton Bruckner (1824-1896)

Symfonie nr. 2 in c (1877)

- Moderato
- Andante. Feierlich, etwas bewegt
- Scherzo: Mäßig schnell — Trio: Gleiches Tempo
- Finale: Mehr schnell

Mediatheek

Opende je al onze schatkist boordevol opnames, publicaties, concertvideo's, afspeellijsten en interactieve verhalen? Uren lees-, kijk- en luisterplezier gegarandeerd. Ontdek het zelf op concertgebouw.be/mediatheek

Jouw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen van Bloemblad.

Met de steun van

ORKESTRAAL

KLAVIER

Van klassiek naar romantiek met Beethoven en Bruckner

Het klavierconcerto, door Bachs zoon Carl Philipp Emmanuel van de barok naar de klassieke tijd doorgegeven, kende in het werk van Mozart een eerste bloeiperiode. Voor zijn eerste pogingen in het genre van het klavierconcerto nam Beethoven het driedelige klassieke patroon over. Veel meer dan enkele schetsen en onvolledig uitgewerkte partijen blijft van die eerste probeersels (nog uit de tijd in Bonn) niet over. Pas in 1795, drie jaar nadat Beethoven zich in Wenen had gevestigd en bij Haydn en Albrechtsberger compositieles had gevolgd, vond hij de tijd rijp om zich als pianist-componist te profileren met een pianoconcerto, het eerste in een reeks van vijf. Hoewel het *Vierde pianoconcerto* in de zomer van 1806 voltooid was, zou het pas in december 1808 in première gaan. Beethoven had het afgewerkte manuscript aan zijn broer Carl bezorgd, die het in Leipzig zou laten uitgeven, maar daar kwam niets van in huis. Het concerto werd dan maar verkocht aan een lokale Weense uitgever, alsook aan Muzio Clementi die het in Londen zou uitgeven. Het document bestemd voor Londen kwam echter nooit op zijn bestemming aan; de Weense uitgave kwam er in augustus 1808. Pas op 22 december van dat jaar ging het concerto in première in het Theater an der Wien, tijdens een meer dan vier uur durend concert waar ook nog de *Vijfde* en *Zesde symfonie*, de *Koorfantasie* en enkele delen uit de *Mis in C* klonken. Het zou het laatste optreden van Beethoven als solist worden. Het *Vierde pianoconcerto* vangt aan met een voor die tijd zeer ongewone wending: de piano speelt een uiterst zacht thema, dat onmiddellijk opgepikt en verder ontvouwd wordt door het orkest. Ook al volgt de rest van de eerste beweging min of meer het standaard vormpatroon, toch geven de openingsmaten al aan dat de verhouding tussen de piano en het orkest hier

buitengewoon hecht en intiem zal zijn. In het tweede deel duurt het echter een hele tijd voor beide partners tot hemels samenspel komen. Eerst klinkt er een sterk contrast tussen de hoekige unisono-figuren van het orkest en het streelezachte akkoordspel van de piano. Het is alsof piano en orkest op een andere golflengte zitten, en de piano maar met moeite de driftbuien van het orkest tot bedaren kan brengen. In dit spel van woord en wederwoord speelt de stille een cruciale rol. 'Op de partituur van dit deel staan maar weinig noten', schreef de pianist Wilhelm Kempff. 'Wel zijn er veel rusten, die als onheilspellende zwarte vogels op de notenbalken zitten. Ze symboliseren een stilte die je de adem afsnijdt.' Uit die stilte komt het thema van de finale tevoorschijn als een plotse opklaring. Door de slotnoot van het tweede deel over te nemen als begintoon van het laatste deel, wordt de overgang nog sprekender. Het rondo-thema lijkt eerst schuchter zijn weg te zoeken, maar al snel zindert het volledige orkest van vreugde om de herwonnen harmonie tussen piano en orkest. Nadat Anton Bruckner zich in 1871 in Wenen had gevestigd, begon hij aan een nieuw symfonisch project, dat nauwelijks een jaar

- In Beethovens *Vierde pianoconcerto* is de verhouding tussen de piano en het orkest buitengewoon hecht en intiem.
- Anton Bruckner begon in 1871 aan zijn *Tweede symfonie*, een project dat nauwelijks een jaar later zou uitmonden in een partituur van bijna 2000 maten!

'Het is alsof de muziek de luisteraar naar een bergtop voert enkel en alleen om een beter zicht te bieden op de volgende piek.'

later zou uitmonden in een partituur van bijna 2000 maten! De eerste geplande uitvoering van de *Tweede symfonie* met de Wiener Philharmoniker ging echter niet door, omdat een aantal orkestleden het werk onspeelbaar vonden. Het jaar daarop, in oktober 1873, hield Bruckner zelf het dirigeerstokje vast voor de première. Er volgden nog talrijke herzieningen en aanpassingen aan de partituur, zodat deze symfonie in twee versies is overgeleverd (1872 en 1877), die echter elk nog in een aantal varianten bestaan.

Naar eigen zeggen heeft Bruckner pas in de jaren 1860 zijn eigen stem gevonden als componist van orkestmuziek, en wel dankzij de kennismaking met de opera's van Richard Wagner. Toen hij zijn idool in 1865 ontmoette bij de première van *Tristan und Isolde*, was Bruckner te zeer onder de indruk om zijn schetsen voor een *Eerste symfonie* voor te leggen aan Wagner. In september 1873 raapte Bruckner zijn moed bijeen en trok naar Bayreuth om zijn *Tweede* en (nog onvoltooide) *Derde symfonie* aan Wagner te tonen. Die was onder de indruk, en stemde erin toe dat Bruckner zijn *Derde* aan hem zou opdragen.

De *Tweede symfonie*, die Wagner *sehr schön* maar minder gedurfd vond dan de derde, kreeg bij de première een maand later een warm onthaal van pers en publiek. In de openingsmaten horen we voor het eerst een procédé dat Bruckner nadien opnieuw en opnieuw zou gebruiken: een thema dat zacht opdoemt uit mistige strijkersklanken, en geleidelijk aan het hele orkest in een energieke beweging brengt. Zo baant de muziek zich een weg in het uitgebreide eerste deel, op een manier die later als bruckneriaans zou omschreven worden: soms met koppig herhaalde patronen, soms door luidkeelse climaxen vlak naast rustige passages te plaatsen. Maar altijd met een rustige monumentaliteit die tijd en ruimte vraagt.

Als een bergwandeling, zo klinkt de uitgestrekte trage beweging. Het is alsof de muziek de luisteraar naar een bergtop voert enkel en alleen om een beter zicht te bieden op de volgende piek. Het plechtige karakter ('feierlich' staat er in de partituur) wordt zelfs door de imponerende centrale climax niet verstoord. Dat dit deel voor Bruckner allicht een religieuze bijklank had, blijkt uit het feit dat hij op het einde het *Benedictus* uit zijn *Mis in f* (1872) citeert. De derde beweging – een vrolijk dansend scherzo – brengt de luisteraar weer met beide voeten op de begane grond. In het midden van dit deel schittert een pittige *ländler*, de Oostenrijkse volksdans waarin Schubert zo uitblonk, die Bruckner aan de zinderende strijkers en houtblazers toevertrouwt.

In de finale voert Bruckner de spanning stelselmatig op, voornamelijk door het bijna obsessieve ritme van het openingsthema. Net wanneer het tot een uitbarsting lijkt te komen, ruimt de ophitsende ritmie plaats voor een zangerig tweede thema dat in een extatische rust baadt. Dit spel met contrasten – een handelsmerk van Bruckners symfonisch werk – houdt aan tot in de grandioze coda, waar strijkers en kopers het frenetieke openingsthema tot zijn uiterste grens voeren.

— Jan Christiaens

KLAVIER

Geniet van meer klavier dit seizoen in het Concertgebouw. Een keur aan klaviervirtuozen bespeelt een rijk instrumentarium van een eeuwenoud klavecimbel over de unieke rechtsnarige concertvleugel tot de nieuwe Steinway van het Concertgebouw.

Met de steun van Piano's Maene

wo	20.10.21	Daan Vandewalle, Stéphane Ginsburgh & Revue Blanche	Scriabin. Prométhée
za & zo	27 & 28.11.2021	Brussels Philharmonic & Nicholas Angelich	Berlioz & Saint-Saëns
zo	19.12.21	Pavel Kolesnikov	Schubert, Franck, Couperin, Hahn & Fauré
za	15.01.22	Antwerp Symphony Orchestra & Anna Vinnitskaya	Rachmaninov, Shostakovich & Gubaidulina
za & zo	22 & 23.01.2022	Wim Berteloot	Bach op beiaard
zo	23.01.22	Benjamin Alard & Gerlinde Sähmann	Bach. Neumeister-koralen
za	05.02.22	Keiko Shichijo	Jürg Frey
zo	06.02.22	Guy Vandromme, Eva-Maria Houben, Wim Berteloot	ACT2
zo	13.03.22	Frederik Croene, Reinier van Houdt, Elisa Medinilla, Heloisa Amaral, Luc Van Loo & Sarah Picavet	Reich & Eastman
za	26.03.22	Youth Orchestra Flanders & Liebrecht Vanbeckevoort	Tchaikovsky & Rachmaninov
za	02.04.22	Jan Michiels, Juan Parra & Lise Bruyneel	Op zoek naar de verloren tijd
za	30.04.22	Anima Eterna Brugge & Lucas Blondeel	Schumann & Brahms
vr	03.06.22	Budapest Festival Orchestra & Alexandre Kantorow	Beethoven & Mahler
za	04.06.22	Budapest Festival Orchestra & Alexandre Kantorow	Liszt & Mahler

Antwerp Symphony Orchestra

concertmeester

George Tudorache

eerste viool

George Tudorache
Eric Baeten
Arthur Ornée
Guido van Dooren
Herlinde Verjans
Laie Lee
Mara Mikelsone
Nana Hiraide
Natalia Tessak
Yuko Kimura
Philip Dingenen
Emily Wu
Zhazira Ukeyeva
Lev Adamov

tweede viool

Orsolya Horváth
Lin Mu
Frederic Van Hille
Ilse Pasmans
Maartje Van Eggelen
Marjolijn Van der Jeught
Filipe Raposo
Anna Buevich
Pierre Vopat
Eva Ackerman
Nicolas Fernandez Mancebo

altviool

Sander Geerts
Rajmund Glowczynski
Bart Vanistendael
Dino Dragovic
Krzysztof Kubala
Marija Krumes
Natalia Buga
Wu Di

cello

Raphael Bell
Olivier Robe
Birgit Barrea
Diego Liberati
Maria Mudrova
Maria Nabeiro
Karen Schudde

contrabas

Ioan Baranga
Jaroslaw Mroz
Tadeusz Bohuszewicz
Jeremiusz Trzaska
Julita Fasseva
Manuel Esparza Herrero
Bruno Arteaga

fluit

Edith Van Dyck
Charlène Deschamps

hobo

Eric Speller
Dimitri Mestdag

klarinet

Benjamin Dieltjens
Charline Potdevin

fagot

Oliver Engels
Tobias Knobloch

hoorn

Eliz Erkalp
Jean-Baptiste Humbert
Koen Cools
Sze Fong Yeong

trompet

Alain De Rudder
Steven Verhaert

trombone

Daniel Quiles Cascant
Adrián Castro Capuz
Roel Avonds

pauken

Pieterjan Vranckx

In de kijker

ZONDAG

17 OKT 2021

15.00 Concertzaal

© John Kentish

Stuttgarter Kammerorchester Piazzolla & Boccherini

Met elementen uit de klassieke muziek, de Argentijnse volksmuziek en de jazz bevrijdde Astor Piazzolla de traditionele tango uit zijn strakke keurslijf en werd hij met zijn 'tango nuevo' een wereldster. Accordeoniste Ksenija Sidorova en gitarist Miloš Karadaglić leggen ook de emotionele kant bloot.

ZATERDAG

23 OKT 2021

20.00 Concertzaal

Anima Eterna Brugge Beethovens *Zevende* onder de loep

Hoe werkte Beethoven? Waarom rekende hij zijn *Zevende symfonie* bij een van zijn beste werken ooit? En waarom is dat iconische 'langzame' deel – nochtans een *Allegretto* – een tranentrekker? Op deze vragen en meer krijg je een antwoord tijdens dit lecture-concert met huisartiest Anima Eterna Brugge.

Laat weten wat je van de voorstelling vond op

f ConcertgebouwBrugge

🐦 @concertgebouwbr

info & tickets +32 (0)78 15 20 20 — In&Uit: 't Zand 34, Brugge

concertgebouw.be